

NOWINY

DLA WSZYSTKICH

ZIENNIK ILLUSTROWANY
Cena nru wszędzie
3 ct. (6 hal.)

PRENUMERATA w Krakowie i Podgórzu miesięcznie K. 140
na adresem do domu dopłaca się 20 hal. —
Na prowincyi miesięcznie K. 150
Prenumerata za granicą: miesięcznie 1 mk. 50 fen., 3 franki 50 ct.

— OGŁOSZENIA —
Na pierwszej stronie przed tekstem za wiersz pólitu 1 K. ogłoszenia na czwartej stronie za wiersz pólitu po 80 h. Nadeślano za wiersz 1 K. Inzeraty prowadzi w swoim zarządzie p. St. Cyraniewicz, ul. św. Jana 1. 80, dom pod Pawlaczem od 8 r. do 9 r. z wyjątkiem niedziel i świąt.
Na Lewą stronę i ekspedycyjską Agencya Hokołowskiego — Paasł Hausmanna 9 —

REDAKCYJA I ADMINISTRACYA
ul. Złote 7 (obok gmachu starostwa)
Telefon Nr. 612.

Redaktor naczelny:
LUDWIK SZCZEPAŃSKI.

Wiadomości ustnie, telefonicznie i listownie przyjmują redakcyja — (Telefon 612) — od godz. 7 rano do godz. 8 wieczorem. — Reklamacyjnie nie wraca się.

„Nowiny” wychodzą codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni świątecznych. — W obławkach ważnych dodatki wieczorne.

Wielkimi naszym Bazarze krajowym z wyrobami awerskimi i tamoję, polećmy, polećmy palenem, zerkajów futrzanych, zerkajów kofów i szew. Piętra na szarale i jodnie, walczy myglino sławnie, walczy burznie i andycho, skie, kiddy-watwane i kooe na 100k.

Zwraca się uwagę na odwołanie nowej destylarni wódek M. Dutkiewicza przy ul. Floryańskiej.

CHLEB

piekarni Barucha z Podgórza
4 funty żytniego razowego 20 ct.
4 - - - domowego 20 -
4 - - - jasnego 23 -
Grabana kuraczejny zawsze świeży w handlu
Józefa LITAWSKIEGO
Kraków, plac Szczepański 1, 6.
1/4 Kawy polonaj — 18 centów.

Falszerzy nafty.

Magistrat krakowski wpadł na trop oszukiwaczy praktyk z naftą — których ofiarą pada uboższa ludność w Krakowie, względnie ludność, zapojująca się w „głan” naftę u pewnych drobnych handlarzy. Zdaje się, że także i po prowincjonalnych miastach i miasteczkach Galicyi podobne praktyki istnieją — i w ten sposób zrozumieć, dlaczego to niektóre lampy naftowe tak bardzo kopać.

Spozobzenie magistratu.

Według wykazów akcyzj miejsciej niektórzy kupcy hurtowni sprowadzają z Podgórza do Krakowa setki beczek oleju solarsowego, bezbratowego, produktu mineralnego, który w przemyśle ma mało zastosowania, a jest palny. Olej solarny nie podlega akcyzie.

Magistrat krakowski zdawiony, na co mogą owi kupcy sprowadzać masami ów olej, który zmieszany z naftą, da się użyć do oświetlenia jako surogat — odniósł się do starostwa podgórskiego z zapytaniem, którzy kupcy, w jakiej ilości i w jakim celu prowadzą handel olejem solarnym? Równocześnie zaznaczył magistrat krakowski, że według wykazów akcyzj, szczególnie M. Stern i B. Aleksandrowicz przewożą stale i hurtownie beczki z olejem owynm do Krakowa, np. Stern w ciągu roku przewiózł 500 beczek. Zaznaczono więc do magistratu podgórskiego obu kupców.

Aleksandrowicz oświadczył, że on ole-

jem solarnym handlu nie prowadzi i że to widocznie ktoś podszył się pod jego nazwisko. Stern przyznał się do handlu olejem, ale odmówił wyjaśnień, „bo to sekret kupiecki”. (Nawiasem mówiąc, Stern nie posiada karty przemysłowej na handlowa nie naftą lub olejem). Magistrat na ten pretekst i protokół odesłał do starostwa.

Co władzy przemysłowej czynić należy?

Nafta jest jednym z głównych artykułów: najubożniejsza rodzina wyjada na nią miesięcznie pokaza sumę, a tu za drogie pieniądze, zamiast nafty, sprzedają niesumienni handlarze produkt fałszywny i niebezpieczny.

Ta mieszanina jest bowiem łatwo zapalna, wskutek wytwarzających się gazów. Tu nie tylko chodzi o stratę materialną, ale naradza się uboga ludność na niebezpieczny pożar.

Magistrat krakowski powinien w tej sprawie porozumieć się z policyą. Dokładne rewizje przy pomocy chemików po składach nafty, szczególnie u pomniejszych handlarzy, mogą dać obfite materiały do pościgu i fałszerzy do odpowiedzialności. Tacy handlarze hurtowni, w rodzaju Sterna, po Krakowie, Podgórzu i okolicy rozsprowadzają tysiące beczek oleju solarsowego. Gdzie się one podziwiają? Oto są sprzedawane z domieszką nafty szerokiej tubowazj warstwie za czystą, „salonową”, „cezarską” naftę.

Niechże więc magistrat weźmie się energicznie do stusnienia tych praktyk. Polowiczne kroki tutaj nie wystarczą.

W sprawie tej jutro zabierzemy głos obszerniej.

Wpływ pogody na usposobienie ludzkie

Pod tym tytułem ukazała się w Londynie ciekawa książka, w której wyniki długoletniej pracy zawarł ceniony profesor uniwersytetu w Illinois, Edwin Grant Dekster. Autor twierdzi, że niedaleki jest już czas, w którym psychiatrzy zwracać będą musieć łączną uwagę na przewodzenie, umotywowane przez instytytu meteorologiczne. Wtedy też objętą stanie się dla ludzkiej składowa czy wiatr polonny przyciągnięta za sobą mrozy, a natomiast z trawą wiał będzie ten wiatr, jako sprawa całego szeregu epidemii, morderd, samobójstw i wszelkich aktów gwałtu. Prof. Dekster bowiem doszedł do wniosku, że niema takiego stanu pogody, któryby

nie oddziaływał na ludzi i nie powodował ich krokami. Oddziaływa często bardzo dobrze, ale również często zgnębnie. Uczony ten dowodzi naprzykład, że wiatr zachodni jest najzubożniejszy, a w ślad za nim idzie zwiększona liczba przestępstw. Im wiatr dmie silniej i szybciej, tem więcej rosną rozmiary gwałtów i morderd. Susza, zdaniam prof. Dekstera, zwłaszcza susza długotrwała, wpływa na pomnożenie liczby samobójstw.

Autor książki zbałdł 12750 dzieci szkolnych i na podstawie tych badań utrzymuje, że na wpływy powietrza daleko mniej reagują dziewczęta, aniżeli chłopcy. Wogóle wszystkie dzieci czują się najzdrowiej i najdojlniej są w miesiącach zimnych, ale równocześnie jasných i pogodnych.

Postępy w szkołach stają się bardzo mierne w dniach pochmurnych, wilgotnych i burzliwych. Gorąco również się oddziaływa na postępy w naukach. W styczniu, jako w miesiącu najzimniejszym, prof. Dekster najwięcej stwierdził przestępstw u męczczyzn, po upływie jednak stycznia zaczynały one się zmniejszać i dochodzą w czworcu do punktu kulminacyjnego. U kobiet punkt kulminacyjny zrodni stanowi sierpień. Jak fatalnie mgła londyńska wpływa na usposobienie ludzi, dowodzi przytoczony przez prof. Dekstera fakt, że w banku londyńskim w tych dniach nie bywała dawano urzędnikom do ręki niektóre księgi. Łatwo bowiem wtedy o pomyłki w stawianiu cyfr, a pomyłka każda mogłaby przysporzyć niedających się nawet obliczyć strat i powiakań.

W zakończeniu rozprawy swojej radzi autor, ażeby w czasie deszczów długotrwałych, zawieli itp. podejmowano tylko roboty łatwiejsze i wymagające natężenia władz umysłowych, pedagogom zaś zaleca pobłażliwość dla uczniów.

Wody wonne.

Od czasów najdawniejszych był u ludzi w użyciu rozmaite pachnidła, osobiwie zaś wody wonne. Nazywano je po francusku „parfum”, po włosku „profumo”, po angielsku „perfume”, po polsku „perfuma”, po czesku „parfum”, po rosyjsku „dyxu” (duchi). Nazwa zaczerpnięta jest z łacinskiego „famus”, dym, para.

Najlepsze wody wonne wyrabiają obecnie Francuzi. Pod tym względem są oni dotąd nieprześcignieni. Wyrób perfum stanowi wo Francyi jedną z najważniejszych ga-

2 kgr. Herbatników 60 cent.
w kilkudziesięciu gatunkach.

Gukienna Lwowska
Jana Michalika
Floryańska 45.

Najwyższe odznaczenia na wystawach światowych!

Adres telegr.:

HAWELKA KRAKÓW.

Numer telefonu:

330.

C. s. i. król. Dostawca Dworu Austro-Węgierskiego, oraz Królewski Dostawca Dworu Greckiego

ANTONI HAWELKA

W KRAKOWIE

poleca Herbatę Ceylon „RANGALLA“

pod własną marką ochronną „PALMA“ zarejestrowaną przez c. k. Ministerstwo handlu a importowaną wprost z CEYLONU.

Herbata powyższa oddana rozbiorkowi chemicznemu w c. k. Powszechnym Zakładzie Badań Środków Spożywczych w Krakowie wykazała po dokładnym badaniu botaniczno-mikroskopowym, iż należy do przedniego gatunku, nspar d je trunek przyjemny w użyciu o dobrym aromacie obcych domieszek i składników nie posiada, jest tedy jako napój zdrowotny bardzo polecenia godny.

Każda paczka zaopatrzona jest w markę ochronną „Palma“ z orzeczeniem powyższego c. k. Zakładu. Herbatę Rangalla tylko pakowaną polecam w dwu gatunkach a mianowicie:

Nr. 1. kolor czerwony złoty po cenie l K 40 h.

Nr. 2. kolor fioletowy złoty po cenie l K 20 h.

za pakiet ważący 125 gramów netto

Przy odbiorze 1 kilograma naraz uskuteczniami wysyłki na prownię

franco opakowanie i porto.

Na składzie:

W Białej: Wny Ludwik Dubowski.

W Wiedniu: Wny Franz Tommasoni, l. Wollzeile 12.

W Nowym Sączu: Wna J. Kosterkiewiczowa, wdowa.

NAJWIEKSZY ZAKŁAD POGRZEBOWY JANA WOLNEGO

Główny zakład i fabryka trumien przy ul. św. Tomazsa L. 4. (staż przy placu Szecepańskim) Telefon Nr. 281. Filia ulica Nowowiejska L. 6 — Zakład urządzenia pogrzebów dla wszystkich stanów, zetałwia sam wszelkie formalności, uchiyając posiadającej rodzinie wszelkich trudów. Kowiet podlegaję się przewozu zwłok do wszystkich krajów Europy.

Na żądanie spłata w ratach miesięcznych.

Posiada własne KATAKUMBY, odstępuje miejsce pojedyncze na wieczne czasy, lub przynaję zwłoki do tymczasowego przechowania za mierzonym czipniam miesięcznym. U W. G. A. Niekłórzę z przedkolejów krakowskich spłażają się. It maży własny wózek trumien. e jest niezgodne z prawda, gdy żaden z nich nie ma fachowego wykształcenia, a tem samem i trumien mu wyrobić nie wolno, a tylko ja, jako majster stolarski, prawo to mam i faktycznie trumien wyrobiam.

109

Porebski & Zimler

w Krakowie, Bytek L. 8

Magazyn towarów drobiazgowych

i przybory w d. krawieczyzny

Nowości w tych działach na sezon jesienno-zimowy

Uczeń

potrzebny do praktyki zaraz

CUKIERNIA

ADAMA PIASECKIEGO

Długa l. 10. — Floryańska l. 2.

Kraków.

Zaopatrzyłem swój

skład fortepianów

deberowych w nowe i używane

fortepiany, pianina, lubharmonie

oraz atęgiaty dużych rozmiarów

z niłami.

1936

Sprzedaję po możliwie nisk. cen.

Zygmunt Raba

fortepianista stroiciel, ulica św. Jana L. 13.

Ruch Wychodźców z Galicji i Bukowiny DO AMERYKI PRZEZ TRYEST

Jazda przez Tryest do Nowego Jorku i wszystkich miejscowości Północnej Ameryki w wykwińtne urzędowych pierwszorzędných parowach

Zjednoczone, austriackie akcyjne Towarz. Żegluzne parowej w Tryeście Austro-Americana

Jako jedyne austriackie Towarzystwo żegluzne, które na mocy rozporządzenia ministerialnego z 30 kwietnia 1904 l. 21903 upoważnienie zostało do tworzenia ajencji i zastępow, ustanowił Jenerałę Ajencję dla Galicji i Bukowiny i upoważnił ją do targowania się przestęglęglę Ajencji.

Zadaniem tej organizacji jest: oprócz swę działalności na żegluzie pędzić, a także wychodzić do wszelkie wyszyn i składować ręk wychodzących a ile możności, przez austriacki port TRYEST.

Towarzystwo i tego ajenci mają ozwać nad tem, żeby pasażerowie płacili tylko oznaczone przez Zarząd ceny jazdy i otrzymywali i możliwie najpięszę wki ulżymianie

Wszelkie wyjaśnienia, oraz sprzedaż kart okręgowych w Jenerałę Ajencji w Krakowie ul. Lubcz l. 7, oraz w Jenerałich Ajenciach w Brodach, Podwoleżyskach, Czerni woach, Nadbrzeziu, Szezakowej, Oświęcimiu i ia-tych Ajenciach.

PIERWSZY KRAKOWSKI

Zakład Restaurowania Zabytków starożytnych

oraz

Pracownia szat liturgicznych, przybórów kościelnych i haftów artystycznych

EMILII PYDKOWSKIEJ

W KRAKOWIE, MAŁY RYNEK 4

Wykonuje nowe ornaty, kapy, baldachym i chorągwie oraz restauruje starożytne szaty kościelne po cenach bardzo umiarkowanych.

ELEG. SPOONIE zimowe za złr. 2:50

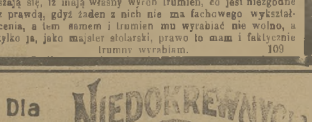
poręcznie doborowej jakości, trwałe, posiadające najnowszę 13:30 w budowie kół i nieregulowalęk atę, sprzedawane bezcen jedynie w powoła obywatelnego zapuwę, przy odbiorze 2 par złr. 4:75. Przy zamówieniu wysłaz się podać caki długość objętość w pasie i długość w kroku. Wysyłka za zaliczka lub za poprzedzającym nadesłaniem pieniędzy przez dom ekspozytury ul. Bracka l. 42, Kraków, ul. Grodzka L. 31. B. Niewiadomski zamieszkały bez jakobekulwki trudności. Każde zamówienie na miarę z gaderobę mekłej i dźięciopięc zostanie rownież bardzo szybko i rzetelnie po najniższych cenach fabrycznych uskuteczniom. Aby się każdy mógł przekonać o naszym niezrównale niskich cenach, prosimy o przedmę i samowolne próbnę i ożenie wiedziane naszego. Miada fabrycznego, Kraków, Grodzka L. 31. Dostawa zwłaziu c. k. urzędów państwowych 9:—10 W snoto i święta otwarte! 114

BIELIŻNE WELNIANA

Rękawiczki, pończochy, skarpetki ciepłe. Kalosze roszyjskie w wielkim wyborze poleca najtaniej

Anast. Froncz, Kraków Floryańska 17.

Dla NIEDOKREWNIC

NATURALNE WINO CZERWONE
Wylęczne zastępsstwo w Reprezentacji szczytowej Krandorskiej.

KRAKÓW - GRODZKA 48.

ECAMY TAKŻE CYALNE WINO DLA DIABETYKÓW